

Kitaposott úton

-Jó reggel!' - mondta egyik kezével tarkóját, másikkal hasát masszírozva Nagypapa. Szemmel láthatóan nem volt a legjobb formájában, ámbár ha visszagondolok a tegnap este napnyugtakor kezdődő békés sakkmérkőzésre, ami végül a pince jelentős italtartalmának megdézsmálásával fejeződött be, akkor teljes mértékben mondható jogosnak papa álmatag viselkedése.

- Hogy érted ezt? - kérdezte Jani bácsi, aki az elmúlt éjszakát segített átmulatni Nagypapának, és ez elég gyakori volt, legfőképp abban a nyári időszakban, amikor én is Nagypapámnál voltam elszállásolva.

- Mit hogyan értek? - kérdezett vissza nagyapó türelmetlenül, s a kérdésből már érezte, hogy barátja szokásos reggeli eszmefuttatása kezdődik.

- Nem értem, hogy számodra ez a reggel szép, vagy nekünk kívánsz-e kellemes reggelt? - kérdezte Jani bácsi, ősz szakállát vakargatva. Ami azt illeti, a reggel tényleg szép volt. Festői. Innen mindent be lehetett látni: a környező tájakat, dombokat, völgyeket, falukat. Ilyenkor, amikor a Nap még csipáit dörzsölgette, tényleg gyönyörűen ragyogta be a tájat. Papa azonban már kevésbé volt művészi hangulatban:

-Értsd, ahogy akarod! - válaszolta, s érezhető volt, hogy nem kíván reggeli köszöntésének legmélyebb értelemben kutakodni. Ezzel lezártnak tekintett minden témát, majd pedig leült mellénk a présház melletti kivágott fa törzsére erősített asztallaphoz. Jani bácsi már kora reggel előkészítette az asztalt, s a reggeli már várt minket. Friss kenyér a közeli péktől, kolozsvári szalonna s mindenféle zöldség, ami a kertben termett.

Ami viszont az én véleményemet illetve ezekben a présházi eszmecserékben, sajátságos volt. Soha, semmilyen kinyilvánítási jogom nem volt a présháznál s hatáskörzetében. Ezt nevezhetjük akár az itteni élet első számú rám vonatkozó törvényének is. Papa és Jani bá' közötti felettébb mélynek tűnő, szinte professzori, éteri szinten mutakozó filozofálásuk körébe nem tartozhattam bele. Legfeljebb a földről ülve kapkodtam a fejem a két párbeszédet folytató között, akik jó barátok lévén sosem bocsátkoztak nagyobb ellentétbe érveikkel, mindig alátámasztották egymás gondolatit, esetleg kompromisszumot kötöttek, s büszkének érezték magukat mély eszmefuttatásaikért, következtetéseikért.

Ittlétemről pedig annyit, hogy minden nyáron nagypapa rezidenciájára voltam elszállásolva, nehogy megtudakoljam szüleim külföldi nyaralását, de pláne ne akarjak azon részt venni. Pedig azért elég árulkodó tud lenni egy-egy utazótáska, útlevel, mi egyéb és persze egy hirtelen látogatás nagypapához, aminek végül alanya csak én lettem. Alanya, de nem szenvedő alanya. Imádtam itt lenni. Imádtam a végtelen szőlősorokban gyönyörködni, két sor paradicsom között a földön ülve Nagypapa zsíros kenyerét enni, s közben figyelni a madárijesztő és a madarak korántsem felhőtlen kapcsolatát. Imádtam fára mászni. Imádtam egyszerűen a hely szellemét és persze Nagypapát is. Persze ő is tudta, nagyon jól tudta, hogy ittlétemet nem én választottam, sokkal inkább szüleim önző szándékából fakad. És bár soha nem mondtam neki egy szóval sem, nagyon jól tudta, hogy én is tudom, hol is vannak valójában.

Bár a présház kéményéről állva is remekül látszottak a közeli tájak, települések, templomtornyok, naplementekor jómagam sokkal jobban szerettem csodálni ezt a közeli, már teljesen a természet oltalmában álló csillagvizsgálóról.

A környék legmagasabb pontjáról lógattam a lábam akár több óráig is a csillagvizsgáló tetejéről. Hatalmas erővel töltött fel a nap vörös, már félig pihenőben lévő ezer számra nyújtózó sugara, s a csillagvizsgáló falait teljesen belepő cserje illata is. Azt gondoltam, hogy aki vagy ami ennyit ad az embernek, az biztosan szeretne kapni is valamit, amolyan hálaképpen. Leírhatatlan erőnek tartottam ezt, a felettem is uralkodó

erőt. De ez nem olyan uralkodás, amiről nagypapáék esténként tartják eszmecseréiket. Nem volt kényszeres, senki nem erőltette. Ennek az érzésnek nem voltak eszményképei, törvényei, ideológiái, egyszerűen csak volt, van és lesz. A legbiztosabb dolognak tekintem a mai napig, ami létezhet az életemben. De nem egyszerűen részese voltam ennek a csodának, annál sokkal több. Egyszer s mindenkor a katarzis legfelsőbb fokának lehettem birtokában, mindannyiszor, amikor már szinte sötétben lekászálódtam az épületről.

Nagypapa prэшázához általában már a napnyugta után a szokványos földúton battyogtam haza. Rendszerint Papa és Jani bácsi igen hangos lármázása után szoktam menni, mivel teljes sötétség volt. Ezen az estén azonban semmi emberi hangot, de még a borosüvegek koccanásának hangját sem hallottam.

Kettős érzés fogott el ezen a sétán, mivel szívesebben hallgattam a tücskök esti koncertjét, a békák csobbanását vagy a madarak esti párbeszédének utolsó csiripelését, mint Nagypapáék ricsaját, ugyanakkor némi félelem okkal akadt fenn a torkomon, mivel teljesen egyedül éreztem magam. Bizonyára a saját árnyékomtól is sikítani kezdtem, s azon nyomban papa után kiáltottam volna, de a teljes sötétségtől magamat sem láttam, nemhogy az árnyékomat. Egy dologra tudtam figyelni, hogy a kitaposott útról véletlenül sem térjek le. Hazaérve döbbsentem láttam, hogy az addig minden este viselkedésüket tekintve magukat tinédzsereknek gondoló Nagypapa és barátja nem ülnek az asztalnál, nem ürítik üvegszámra a borokat, nem filozofálnak, nem sakkoznak, nem kártyáznak, nem énekelnek, mint eddig minden áldott este.

A prэшáz előtti udvar a sötétség birtoka volt. Egyetlen fényforrás az ablakon kivilágító, pislákoló kandalló fénye volt.

A síri csendben és a vak sötétségben az ajtó s a fapadló olyan fájdalmasan nyikorgó hangokat adott ki, amiket itt még soha nem hallhattam.

- Hol van Jani bácsi?

- Beszélünk kell. - mondta papa az ágyon ülve, közben letette könyvét és szemüvegét.

- Hazaküldted? - Értsd már meg, most komoly dologról kell beszélünk! - förmedt rám nagypapa, s ráncaiból, tekintetéből ítélve gondterhelt volt. Nem kérdezősködtem tovább, fogtam a kis széket, és leültem vele szembe.

- A szüleid...

- Mi van velük?

- Hagynád, hogy végigmondjam? - Tekintetemet lesütöttem a földre.

- Nemrég kerestek a kórházból.

- A kórházból? - kérdeztem vissza, és tekintetemet a földről azonnal papa szeméhez szegeztem.

- Hidd el, ez nekem sem egyszerűbb, mint neked!

Nem válaszoltam, csak azt éreztem, hogy kezdem elveszítem az erőmet, s mint fal nélküli ház, teljesen magamba roskadtam.

- Sajnos egy balesetben...- Nagypapa szeme könnybe lábadt, láthatóan nem először, amióta ismeretében van a történeteknek. Azon nyomban felálltam, és kirohantam a szobából, majd az ajtón. Amilyen nyikorogva és lassan nyitódott ki, olyan gyorsan és hang nélkül vágódott be lendületemtől. Papára is vettem fordulatomban egy gyors pillantást, ő ugyanott ült, de teljesen összetörve, fejét lehajtva, kezét arcára téve. Futottam, ahogy tudtam. Nem néztem, hogy merre vagy hova. Céltalannak láttam az életem. Az eső is eleredt, végül a közeli patak kis hídja alá húztam meg magam, s zokogtam, csak zokogtam.

Másnap reggel Nagypapa hangjára ébredtem, ugyanott, ahol este meghúztam magam és végül elaludtam. Egy nagy tálca volt a kezében, rengeteg szalonnával és zsíros kenyérrel.

Felálltam és a hídon, amilyen szorosan csak tudtam, megöleltem. Mindketten tudtuk, hogy nehéz időszak vár ránk, de ő tartotta bennem a lelket. Fogalmam sincs, hogy mi lett volna velem nélküle.

Ahányszor csak a híd felé megyek a présházba, mindig megállok ott.

– Most már érted, fiam? – Az a kis fahíd jelentette számomra az átívelést egy nagy szakadék felett, Nagypapa személyében.